

TOVERITAR

Amerikan suomalaisten työläisnaisen äänenkannattaja ilmestyy Astoriassa, Ore., joka tiistai The Western Workmen's Publ. Society'n kustantamana.

Tilauhinnat Yhdysvaltoihin:
1 vuosikerta \$1.75. Puoli vuotta \$1.00
Canadaan ja Suomeen:
1 vuosikerta \$2.00. Puoli vuotta \$1.15

TOVERITAR

Box 99, Astoria, Ore.

Entered as second-class matter July 18th, 1911, at the Post Office at Astoria, Oregon, under the Act of March 3rd, 1879.

TOVERITAR

(THE WOMAN COMRADE)

Subscription rates in the United States
One year \$1.75 — 6 months \$1.00
IN CANADA:
One year \$2.00 — 6 months \$1.15

Toimitus:

HELMI MATTSON

Box 99, Astoria, Ore.

TOVERITTAREN TILAAJAMÄÄRÄ

Uusia	70
Uudistuksia	33
Katkenneita	49

Bostonin sanomalehtityttöjen taistelu

Kirj. Anna Wefnstock.

"Tekkää niin hyvin ja auttakaa tyttöjä" oli jälkimuistutus kirjeessä, jonka eräs rautatie-uutisyhtiön työläinen lähetti Bostonin naisten ammattiyhdistysliitolle. Kirjeessä kerrottiin, että se sanotti yhtiö valtion 48 tuntista työviikkolakiä teettämällä työllä sanomalehtimyyntilössä työtä kuusikuntoista tuntia päivässä. Eräskin tyttö oli kahtena päivänä peräkkäin ollut työssä kuusitoista tuntia ja tämän jälkeen myöskin sen päivän viikosta, joka olisi pitänyt olla hänen vapaapäivänsä.

Ilmotimme asiasta heti valtion työ- ja teollisuustoimistolle ja pyysimme

komissionerin tutkimaan, missä määrin työlakiä rikotaan.

Muutaman päivän kuluttua saimme sanan komissionerilta, että hänen tutkijansa ei ole havainnut, että lakia olisi rikottu. Nyt ryhdyimme itse tutkimaan asiaa, puhuttelemalla lehtimyyntilöissä työskenteleviä tyttöjä.

Tytöt kertoivat, että kun valtion työ- ja teollisuustoimiston tarkastaja ryhtyi asiaa tutkimaan, meni hän ensin yhtiön konttoriin ja sillä aikaa kun hän siellä puhutteli komissioneria, lähetettiin sana kalkkiin yhtiön sanomalehtimyyntilöihin, että lakia ylityöstä.

Ja tämä seikka sai tytöt huomaamaan, että he tarvitsevat muutakin kuin valtion lain heitä suojelemaan ja että mitä he tarvitsevat, on luja järjestö.

Heidän tavallinen työpäivänsä joka toinen päivä oli jaettu kahteen osaan. He tulivat työhön, joko kello kuusi tai kello yhdeksän aamulla, tekivät työtä kolme tuntia, menivät kortteeriinsa lopuksi päivää ja tulivat takaisin kello kuudelta illalla ja olivat työssä puoleen yötä. Seuraavana päivänä, jota sanottiin lyhyeksi päiväksi, tekivät he työtä yhtämittaa seitsemän tuntia saamatta pienintäkään lepoaikaa välissä. Tyttö ei saanut missään tapauksessa jättää palkkansa myymälässä, vaikka minkäläinen tarve olisi vaatinut. Jos tyttö sattui olemaan ystävällisissä suhteissa asemanhoitajan kanssa (joka ei ole sanomalehtityttöjen vaan Bostonin ilmaraitiotieyhtiön työläinen) voi hän järjestää siten, että asemanhoitaja ottaa hänen palkkansa lehtimyyntilössä yhdeksi tai kymmeneksi minuutiksi. Mutta jos asemanhoitaja ei ole ystävällisluonteinen, niin tyttö ei voi hetkeksikään poistua myymälästä.

Alottelijat saavat palkkaa kaksi toista dollaria viikossa, ja korkein palkka mitä sanomalehtityttö näille työlle maksaa, nullekin, jotka ovat olleet yhtiön palveluksessa kolme toista ja neljätoista vuotta, on kahdeksantoista dollaria viikossa. Jotkut tytöt, jotka olivat palvelleet yh-

tiötä neljä ja viisi vuotta, saivat palkkaa neljätoista dollaria viikossa.

Myymälät ovat ilmaratojen ja maanalaisten teiden asemilla, ja vaikka niissä onkin lämmitysilmasto, niin ovat ne kokonaan suojaamattomat tuulilta ja vedolta, jonka ohikulkevat junat saavat aikaan tunneleissa. Työt saavat väristä villuisaan talviseen aikaan, ja suojatakseen itsensä palttumasta pitävät jotkut tytöt päällään viisikin villa puseroa (sweteria) yhtiön aikaa.

Vuonna 1913 saman yhtiön palveluksessa olevat tytöt perustivat ammattiyhdistyksen, mutta kun ei nuorella yhdistyksellä ollut voimaa taistella olemassa olostaan, onnistui yhtiö hajottamaan sen panemalla pois työstä suuren joukon järjestyneitä tyttöjä.

Siltä pelosta, että yhtiö ryhtyisi taaskin erottamaan tyttöjä työstä, päätimme pitää kaikki neuvottelukokoukset salaisesti. Mutta huolimatta siitä, että toimimme niin suurimalla varovaisuudella, niin jo seuraavana päivänä sen jälkeen, kun olimme tehneet vierailumme sanomalehtimyyntilöihin, oli yhtiö asettanut salapolisisana meidän päämajamme vahtimaan.

Mutta huolimatta salapolisisesta, onnistuimme pitämään neuvottelukokouksen kaudimmin yhtiön palveluksessa olleiden tyttöjen kesken, siten, että yhtiön virkailijat eivät saaneet tietoonsa ketä kokouksessa oli.

Tässä kokouksessa päätettiin, että ennenkuin pidetään yleinen kokous, annetaan lehti-ajurien jakaa myyjäytyölle union hakemuskortit. Seuraavana aamuna kortit painettiin ja jaettiin ja kerättiin saman päivän illtapäivällä, joko allekirjoitettuna tai ei. Hämmästyseksemme havaitsimme, että sadasta seitsemästäkymmenestä viidestä työstä oli sataviisikymmentä allekirjoittanut hakemuskortit. Kuka hyvänsä, joka on tehnyt työväenjärjestämistyötä, käsittää että silloin kun 85 prosenttia ilmoittaa halunsa yhtyä union, neuvottelematta kenenkään kanssa ennen kuin antaa vastauksensa, ilman minkään-

Naisliike Saksassa marraskuun vallankumouksen jälkeen

(Toveri Rosi Wolffsteinin selostus K. I. ensimmäisessä naiskongressissa Moskovassa 1 p. elok. 1920).

Syyskuulla 1918, sotilaallisen ja poliittisen häviön mustimpina päivinä, koetti silloinen hallitus, huomattavaan menettäneensä pelin pelastautua demokraattisilla tunnustuksilla. Yleinen äänioikeus myönnettiin — naisillekin; suostuttiin tasavaltaan, jotta voitaisiin varjella isänmaan, t. s. raskiristu, vallankumoukselta.

Vallankumous tuli kuitenkin pyyhkäisten ensiksi demokratian totunnaiset muodot. Porvaristo lyhyesti tuosta töytyksestä. Ja joukkoliike, epäselvillä päämäärät ja puhtaan proletariaisen kumouksen kustakin askeleesta, pääsi kyllä marraskuun työ- ja sotamiesneuvostojen ulkonaisien muotojen asteelle, mutta sisältöltään ja vaikutukseltaan nuo eivät nimeään vastanneet. Porvariston "peräytymisen" erehdyttämistä, satakeraisesti scheidemannien pettämistä, kutsuivat he näitä johtoon, jättivät Hohenzollernien valtiokoneiston koskemattomaksi, selittivät yksityisomaisuuden ja kapitalistiset perustuslait pyyhiksi ja loukkaamattomiksi; ensimmäinen neuvostokongressi hyväksyi kansalliskokouksen pikaisen kokouksen kutsuisen, ja edisti kaikella porvariston nopeata kokoontumista samaan aikaan, kuin nämä valmistautuivat huimaan iskuun nousevan proletariaisen kumouksen sosialistisia etuvarjoita vastaan.

Osa köyhälistönäisiä, jotka olivat taistelleet Saksassa poliittisen taanarvoisuuden puolesta uljaan Clara Zetkinin johdolla — sanomalehdissä, kokouksissa ja katumielenosoituksissa — ei luonnollisestiakaan hämentynyt ja vaiennut yleisen äänioi-

TOVERITTAREN LUKIJOILLE

Eräs toveritar kirjoituksessaan mainitsee, että "Toverittaresta puhutaan nykyään hyvin paljon." Se on hyvä! Kun siitä nyt kerrankin oikein paljon puhuttaisi, niin Toverittaren olemassaolo tulisi sellaistenkin kuuluvien, jotka eivät lehteemme tähän mennessä ole ehtineet huomiota kiinnittää.

Punainen numero lähti mailmalle kymmentuhantena, mutta silti ei levitystyössä saa laimentua. Ellei huolehdita tilausten uudistamisesta ja uusien hankkimisesta, niin kauan ei ota kun jälleen ottaa samassa asteessa, mistä lähdettiin. Me emme saa taantua, vaan ottaa entistä innokkaampi kurssi ja vain kaikista kahinoista huolimatta on rynnättävä eteenpäin!

Viime johtokunnan kokouksessa jo annettiin Toverittarelle niin paljon otuisuuksia, että se tästä lähtien julkastaan kerran kuukaudessa suuremmissa koossa. Sekin on jo hyvä aluksi! Mahdollisesti Toveria yhtiökokous tekee muutakin parannuksia Toverittaren suhteeseen nyt, kun kerran tilaajamäärä lopultakin saatiin kymmeneen tuhanteen. Siis ei muuta, kuin uudella ja voimakkaalla yrityksellä levittämään Toveritarta Yhdysvalloissa ja Canadassa. Kun tilaatte itsellenne Toverittaren, ilkkää uhottako sukulaissanne ja tuttavianne Suomessa. Heille on Toveritar erittäin tervetullut sanantuoia lännen mailta.

SANANEN TOVERITTARESTA JA SEN LEVITTÄMISTYÖSTÄ CANADASSA

Toverittaresta puhutaan nykyisin hyvin paljon.

Tänne rajan toiselle puolelle tuleekin luultavasti koko paljon Toverittarta, ja olen sitä paljon kuullut kiitetävään, jos moittitavankin. Onpa väitetty sitäkin, että Toveritar pitäisi olla puhtaasti luokkatietoinen, ettei siinä saisi olla romaania eikä novelleja. Mutta minä puolestani olen sitä mieltä, että jos ei Toverittareissa ollenkaan olisi romaania tai mitään kaunokirjallisuutta, niin hyvin vähän tällä palkalla esimerkiksi tulisi naiset tilanneeksi omaa lehteään. Olen kokolailla kauan ollut asiamiehenä Toverittarella ja olen myös kokemuksesta tullut huomaamaan sen, että silloin kun ei julaista mitään mielenkiintoista jatkokirjoitusta, ja menee kysymään tilauksen uudistamista, niin saa vastauksen, etten tiedä viitsinkö sitä nyt uudistaa. Ei siinä ole mitään tuskasta. Eivät meidän naisekme ole vielä kaikki niin kiintyneet sosialismiin, että he pitäisivät sitä sydämen asianaan. Minun mieltipiteeni on, että silloin kun he lukevat romaania, niin heidän huomiionsa vähitellen kiintyy muuhunkin lehden sisältöön. En tällä tahdo sanoa, että kaikki naiset ovat samanlaisia. On niitä semmoistakin, jotka tilaavat lehden ja lukevat kokonaan sen sisällön ei ainoastaan romaania.

Asiamiesnaisia on aina pakattu kylkeen, etteivät unohtaisi ottaa tilauksia. Mutta minä olen sitä mieltä, ettei se aina ole asiamiehen syy, että tilaus loppuu. Kun käy ajoissa ky-

symässä uudistusta tai uutta tilausta ja koittaa akiteerata voitintansa mukaan, eikä hän jolta tilausta pyydettään näe hyväksi tilata, niin minkäs sille voi! Monasti saa kulkea pitkää matkoja ennenkun tapaa kotoa henkilöä, jota tahtoisi puhutella, ja kun vihdoinkin tapaa, niin saa vastauksen, en minä sitä nyt tilaa, voit tulla toiste. No minkäs sitten muu antaa, kun mennä toisen kerran. Ei siltä saa sisu kesken loppua, etenkin semmoisella palkkakunnalla kun suomalaiset asustaa laajoilla alueilla kuten täälläkin. Minä puolestani toivon, että Toveritar saataisi kymmeneen tuhanteen, mutta silloin on ponnisteltava, että se pysyy siinä määrässä ja hillalleen kohoaa ylöspäin. Toivon, että voitaisi mennä niin pitkälle, että saataisi se kaksi kertaa viikossa julaista. Se olisi minun hartain toivoni ja toivoisin, että kaikki naiset olisivat yhtä mieltä kanssani.

Yksi Asiamies-nainen.

TOVERITTARENKIN OLEMASSAOLO HUOMATTU JÄRJESTÖN EDUSTA-JAKOKOUKSESSA

Luettuani edustajakokouksen päätöksiä, jotka koskevat Toveritarta, ryhdyin mielestäni kuvittelemaan kokouksen menoa silloin kuin noita päätöksiä syntyi ja sain siitä seuraavanlaisen kuvan: Olin huomaavani valtavan kohteliaisuuden puuskan käyvän kokouksessa ollajan mielisissä naisia kohtaan. (Tässä tapauksessa Toveritarta kohtaan) ja niin päätettiin ottaa se huomioon. Tietysti pitii siitä jotain sanoa, mutta mitä? Olsi pitänyt arvostella, mutta kun

— Tahdotko tietää mitä televat. — Tilaa Toveritar työläisnaiset toimivat ja ajat-